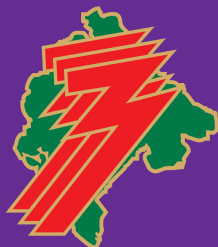

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE CRNE GORE

Lica sa invaliditetom

www.zzzcg.org

Informišemo Vas o Vašim pravima i obavezama, kao i programima koje Zavod za zapošljavanje Crne Gore realizuje, kako bi Vam omogućio zapošljavanje, koje promoviše samostalni život i dostojanstvo.

Lice sa invaliditetom, u smislu člana 6 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, je:

- lice kojem je utvrđen status invalida rada u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- lice ometeno u razvoju, koje je razvrstano u određenu kategoriju i stepen ometenosti u skladu sa Zakonom o specijalnom obrazovanju i vaspitanju, a završilo je redovno obrazovanje;
- lice ometeno u razvoju, koje je razvrstano u određenu kategoriju i stepen ometenosti u skladu sa Zakonom o specijalnom obrazovanju i vaspitanju, a završilo je obrazovanje u specijalnoj školi;
- lice kod kojeg je nastupio invaliditet odnosno tjelesno oštećenje u skladu sa propisima o boračko - invalidskoj zaštiti;
- lice koje je završilo obrazovanje, uz prilagođeno izvođenje obrazovnog programa i pružanje dodatne stručne pomoći ili posebnom obrazovnom, odnosno vaspitnom programu, u skladu sa Zakonom o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, i
- lice koje nije ostvarilo status od strane nadležnih organa, već je taj status utvrdila komisija za rehabilitaciju Zavoda za zapošljavanje, zavisno od procenta invaliditeta u skladu sa ovim zakonom (član 6 stav 2 Zakona).

POTREBNA MI JE ŠANSA DA POKAŽEM ŠTA MOGU

Ako ste na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, **imate pravo** da:

- besplatno koristite usluge Zavoda;
- sa Zavodom utvrdite individualni plan zapošljavanja;
- prioriteto učestvujete u programima i mjerama aktivne politike zapošljavanja (informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, profesionalna orijentacija, finansiranje zarade pripravnika, podrška samozapošljavanju, obrazovanje i osposobljavanje odraslih, javni rad, stipendiranje i druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti), u skladu sa individualnim planom zapošljavanja;
- učestvujete u mjerama i aktivnostima profesionalne rehabilitacije;
- ostvarite novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, u skladu sa zakonom;

- ostvarite novčanu pomoć za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije i uključivanja u mjeru aktivne politike zapošljavanja obrazovanje i osposobljavanje odraslih, na ime troškova za prevoz, ishranu i sl., u visini od 15% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori;
- na jednokratnu novčanu pomoć za nadoknadu putnih i troškova selidbe, ako zasnujete radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta, u skladu sa opštim aktom Zavoda.

Vaše obaveze su, da :

- aktivno tražite zaposlenje;
- izvršavate obaveze utvrđene individualnim planom zapošljavanja;
- učestvujete u mjerama aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa individualnim planom zapošljavanja;
- učestvujete u mjerama profesionalne rehabilitacije, u skladu sa planom profesionalne rehabilitacije;
- prihvatite odgovarajuće zaposlenje, u skladu sa zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- se lično javljate Zavodu, radi informisanja o mogućnostima i uslovima zaposlenja i posredovanja u zapošljavanju, na svaki poziv Zavoda, a najmanje jednom u tri mjeseca, odnosno ako ste korisnik novčane naknade jednom mjesečno;
- obavijestite Zavod o svakoj promjeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava ili obaveza po zakonu, a najkasnije osam dana od nastanka promjene;
- ispunjavate druge obaveze koje imate po zakonu, opštem aktu Zavoda i individualnom planu zapošljavanja.

KOMISIJA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU

U Zavodu za zapošljavanje Crne Gore obrazovane su prvostepene, odnosno Drugostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju.

Prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju su obrazovane u područnim jedinicama: Podgorica, Nikšić, Pljevlja, Berane, Bijelo Polje, Herceg Novi i Bar, a Drugostepena komisija na nivou Zavoda.

Prvostepenu komisiju, u svom stalnom sastavu čine: doktor specijalista medicine rada (predsjednik), savjetnik za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda i diplomirani pravnik zaposlen u Zavodu. Po potrebi, predsjednik komisije, angažuje, kao člana komisije, ljekara određene specijalnosti, odnosno stručno lice odgovarajućeg profila, zavisno od zdravstvenih i drugih smetnji lica, kojem komisija utvrđuje: procenat invaliditeta, priznavanje prava na uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, preostalu radnu sposobnost i mogućnost zapošljavanja.

Na osnovu mišljenja komisije, donose se rješenja o:

- utvrđenom procentu invaliditeta,
- priznavanju prava na profesionalnu rehabilitaciju,
- preostaloj radnoj sposobnosti i
- mogućnosti zaposlenja.

UTVRĐIVANJE PROCENTA INVALIDITETA

Procenat invaliditeta utvrđuje komisija za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, neposrednim pregledom lica, uvidom u dokumentaciju i dodatnim konsultacijama doktora medicine određenih specijalnosti, na osnovu propisanih kriterijuma.

Invaliditet se, zavisno od procenta, dijeli na:

- laki invaliditet, od 20% do 49%;
- umjereni invaliditet, od 50% do 79%;
- teški invaliditet, od 80% do 100%.

Lica koja mogu podnijeti zahtjev za utvrđivanje procenta invaliditeta:

- nezaposleno lice koje ima status lica sa invaliditetom utvrđen od strane nadležnog organa, u smislu člana 6 stav 1 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, ali nema utvrđen procenat invaliditeta, radi određivanja visine subvencije zarade koja se priznaje poslodavcu koji ga zapošljava;
- nezaposleno lice koje nije ostvarilo status lica sa invaliditetom od strane nadležnog organa u smislu člana 6 stav 1 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, radi ostvarivanja tog statusa zavisno od procenta invaliditeta (član 6 stav 2 Zakona) i priznavanja prava utvrđena ovim zakonom;
- zaposleno lice sa invaliditetom koje ima status lica sa invaliditetom u smislu člana 6 stav 1 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom (osim invalid rada koji je zaposlen do stupanja na snagu Zakona), a nema utvrđen procenat invaliditeta, u cilju određivanja visine subvencije zarade koja se priznaje poslodavcu koji ga je zaposlio.

Postupak utvrđivanja procenta invaliditeta

Zahtjev za utvrđivanje procenta invaliditeta nezaposleno lice sa invaliditetom podnosi područnoj jedinici Zavoda, prema mjestu prebivališta, odnosno zaposleno lice sa invaliditetom, prema mjestu rada, ako je to povoljnije za to lice.

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju vrši neposredan pregled podnosioca zahtjeva, razmatra medicinsku i drugu dokumentaciju, po potrebi poziva stručna lica medicinske i druge specijalnosti ili zahtijeva dopunu

dokumentacije neophodne za donošenje nalaza i mišljenja o procentu invaliditeta.

Na osnovu nalaza i mišljenja Prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju o utvrđenom procentu invaliditeta, načelnik područne jedinice u prvom, odnosno, direktor Zavoda u drugom stepenu, donosi rješenje o utvrđenom procentu invaliditeta kod podnosioca zahtjeva, odnosno sticanju statusa lica sa invaliditetom.

Lice koje je nezadovoljno prvostepenim rješenjem, može podnijeti žalbu Drugostepenoj komisiji.

PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Šta je profesionalna rehabilitacija?

Primjenom savremene tehnologije rada sa nezaposlenim u Zavodu **prepoznaje se niz prepreka**, koje utiču na problem zapošljavanja lica sa invaliditetom, kao što su: postojanje predrasuda poslodavaca o njihovim radnim sposobnostima, zdravstvena ograničenja, gubitak samopouzdanja, nemotivisanost, opadanje radnih sposobnosti, zastarjela i neadekvatna znanja, slaba prilagodljivost, otuđenost od radne i socijalne sredine, nerealna očekivanja, neinformisanost, a nerijetko se dešava da lice ima više kombinovanih smetnji. Ove prepreke ih onemogućavaju da budu konkurentna na tržištu rada, te im je potrebna dodatna podrška i poseban stručni tretman.

Profesionalna rehabilitacija je proces koji se realizuje s ciljem osposobljavanja pojedinca za socijalnu i radnu integraciju, obuhvatajući mjere i aktivnosti koje omogućavaju da se lica sa invaliditetom, na odgovarajući način osposobe za rad, zadrže zaposlenje, u njemu napreduju ili promijene profesionalnu karijeru.

Mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije sprovodi izvođač profesionalne rehabilitacije, koji mora ispunjavati propisane uslove u pogledu prostora, opreme, stručnog kadra i standarda za njihovu realizaciju.

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, utvrđene su mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije:

1. Savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja - prepoznavanje smetnji, sposobnosti i potencijala, kao i spoznaja socijalnog okruženja lica

2. Utvrđivanje preostale radne sposobnosti – utvrđivanje preostale radne sposobnosti, znanja, postojećih radnih navika, profesionalnih interesa, radi uključivanja pojedinca u proces rada. U okviru mjere ocjenjuje se zdravstveno stanje, socijalni faktori, profesionalni i obrazovni faktori, mentalne sposobnosti, ličnost i ponašanje i radno funkcionisanje pojedinca.

Na osnovu procijenjenih radnih sposobnosti, daje se nalaz i ocjena da li postoji potreba uključivanja lica u dodatni program ili neku od ostalih mjera profesionalne rehabilitacije, da li lice može biti uključeno na tržište rada pod opštim uslovima, ili, u zavisnosti od preostalih radnih sposobnosti, pod posebnim uslovima, uz prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada, ili u neku od posebnih organizacija za zapošljavanje.

3. Pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad - produbljivanje motivacije pojedinca za reintegraciju u socijalno i radno okruženje

4. Pomoć u izboru odgovarajućih profesionalnih ciljeva - informisanje, savjetovanje, motivisanje pojedinca, u cilju realizacije profesionalnog puta, prilikom izbora obrazovanja ili osposobljavanja.

5. Razvijanje socijalnih spretnosti i vještina - unapređivanje komunikacije pojedinca sa okruženjem, razvijanje sposobnosti za prevazilaženje konfliktnih situacija, predstavljanja u različitim socijalnim situacijama, i sl.

6. Pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta - ostvarivanje kontakata sa poslodavcima, procjenjivanje potencijalnih radnih mjesta, utvrđivanje specifičnosti u vezi pojedinih radnih mjesta, povezivanje pojedinca sa potencijalnim poslodavcem.

7. Analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom - utvrđivanje zahtjeva i opterećenja na radnom mjestu (tehnički uslovi, tehnološki uslovi, opasnost od nesreća..),

8. Izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lica sa invaliditetom - utvrđivanje predloga za prilagođavanje radnog mjesta, radi smanjivanja opterećenja i štetnih uticaja i postizanja veće efikasnosti na radnom mjestu

zaposlenog lica sa invaliditetom, utvrđivanje okvirne procjene troškova potrebnih za prilagođavanje radnog mjesta

9. Izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lice sa invaliditetom

- plan opreme koja je potrebna i odgovarajućih tehničkih pomagala i okvirna procjena troškova

10. Osposobljavanje za rad na konkretnom radnom mjestu - može se realizovati u simuliranoj radnoj sredini – kod izvođača profesionalne rehabilitacije ili kod poslodavca, s ciljem uvođenja pojedinca u rad, sticanja radnih vještina, znanja i iskustva, poboljšanje radne efikasnosti i kvaliteta rada, razvoj radnih karakteristika i prilagođavanje zahtjevima radnog okruženja.

11. Praćenje i stručna pomoć prilikom osposobljavanja i obrazovanja

- prepoznavanje mogućih teškoća i pronalaženje načini prevazilaženja, čime se smanjuje mogućnost neuspjeha, odnosno omogućava se uspješan završetak obrazovanja i/ili osposobljavanja.

12. Praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu nakon zaposlenja - omogućava pomoć pojedincu i njegovom radnom okruženju da bude uspješan u obavljanju radnih zadataka, da zadrži posao i da napreduje u svojoj profesionalnoj karijeri.

13. Evaluacija uspješnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom - za sva lica uključena u proces profesionalne rehabilitacije.

14. Ocjenjivanje radnih rezultata zaposlenog lica sa invaliditetom - ocjenjivanje dostizanja radnih rezultata lica sa invaliditetom, na osnovu upoređivanja dostizanja radnih rezultata zaposlenih bez invaliditeta na tim radnim mjestima, s ciljem očuvanja zaposlenja lica sa invaliditetom.

Lica koja mogu podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju:

1. Nezaposleno lice sa invaliditetom koje se, zbog umanjene radne sposobnosti ne može uspješno uključiti u tržište rada;
2. Zaposleno lice sa invaliditetom, koje zbog umanjene radne sposobnosti ne može zadržati postojeće zaposlenje, odnosno napredovati u njemu.

Postupak ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju

Zahtjev za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju, nezaposleno lice sa invaliditetom, odnosno njegov zakonski zastupnik ili punomoćnik podnosi područnoj jedinici Zavoda, prema mjestu prijavljivanja na evidenciju nezaposlenog lica sa invaliditetom, odnosno, mjestu rada zaposlenog lica sa invaliditetom.

Za nezaposleno lice sa invaliditetom, zahtjev može podnijeti savjetnik za profesionalnu područne jedinice Zavoda, uz njegovu saglasnost, a za zaposleno lice sa invaliditetom poslodavac, uz saglasnost tog lica.

Zahtjev sa priloženom dokumentacijom, savjetnik za profesionalnu rehabilitaciju područne jedinice Zavoda dostavlja prvostepenoj komisiji za profesionalnu rehabilitaciju.

Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju razmatra dostavljenu dokumentaciju, poziva podnosioca zahtjeva, traži dopunu dokumentacije ili dodatna mišljenja stručnih lica ukoliko je potrebno i nakon kompletne obrade predmeta, daje mišljenje o potrebi uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, na osnovu kojeg načelnik područne jedinice donosi rješenje o priznavanju prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Lice koje je nezadovoljno prvostepenim rješenjem može izjaviti žalbu Dru-gostepenoj komisiji.

Savjetnik za profesionalnu rehabilitaciju područne jedinice Zavoda, na osnovu konačnog rješenja, u saradnji sa licem sa invaliditetom sačinjava plan profesionalne rehabilitacije i zaključuje se ugovor između Zavoda i učesnika mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, koji, pored ostalog, obuhvata i odredbe o isplati novčane pomoći učesniku za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije.

Lice sa invaliditetom upućuje se izabranom izvođaču profesionalne rehabilitacije, u mjere (pisani uput): 1. savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja i 2. utvrđivanje preostale radne sposobnosti.

Nakon sprovedenih mjera 1 i 2, izvođač profesionalne rehabilitacije dostavlja prvostepenoj komisiji za profesionalnu rehabilitaciju nalaz i ocjenu o preostaloj radnoj sposobnosti lica sa invaliditetom, sa predlogom uključivanja tog lica u odgovarajuće mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

Na osnovu nalaza izvođača profesionalne rehabilitacije, prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju daje mišljenje o preostaloj radnoj sposobnosti lica sa invaliditetom i potrebi njegovog uključivanja u odgovarajuće mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

Načelnik područne jedinice donosi rješenje o utvrđenoj preostaloj radnoj sposobnosti lica sa invaliditetom.

Lice koje je nezadovoljno prvostepenim rješenjem, može izjaviti žalbu Drugostepenoj komisiji.

U skladu sa mišljenjem prvostepene komisije o potrebi uključivanja lica sa invaliditetom u odgovarajuće mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, savjetnik za profesionalnu rehabilitaciju područne jedinice Zavoda sa licem sa invaliditetom dopunjava plan profesionalne rehabilitacije i upućuje se pismenim uputom izvođaču profesionalne rehabilitacije u predložene mjere i aktivnosti. Plan profesionalne rehabilitacije tokom izvođenja mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije može se mijenjati u skladu sa mišljenjem stručnog tima izvođača profesionalne rehabilitacije.

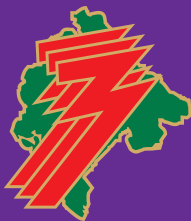
Nakon sprovedenih mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, izvođač profesionalne rehabilitacije daje mišljenje o mogućnosti zaposlenja lica sa invaliditetom i dostavlja ga prvostepenoj komisiji za profesionalnu rehabilitaciju.

Na osnovu navedenog mišljenja, prvostepena komisija daje ocjenu o mogućnosti zaposlenja lica sa invaliditetom, pod opštim, odnosno posebnim uslovima, uključivanja u odgovarajuće mjere aktivne politike zapošljavanja, odnosno ocjenu da je lice nezapošljivo.

Načelnik područne jedinice donosi rješenje o mogućnosti zaposlenja lica sa invaliditetom.

Lice koje je nezadovoljno prvostepenim rješenjem, može izjaviti žalbu Drugostepenoj komisiji.

	TELEFON:	FAX:
Područna jedinica Podgorica	020/406-800	020/406-803
Biro rada Danilovgrad	020/812-672	020/812-805
Biro rada Cetinje	041/236-073	041/236-072
Biro rada Kolašin	020/860-030	020/860-031
Područna jedinica Bar	030/302-270	030/313-723
Biro rada Ulcinj	030/412-213	030/412-110
Biro rada Budva	033/402-556	033/402-557
Područna jedinica Herceg Novi	031/325-253	031/324-451
Biro rada Kotor	032/325-732	032/301-348
Biro rada Tivat	032/674-585	032/674-586
Područna jedinica Nikšić	040/214-161	040/212-289
Biro rada Plužine	040/271-295	040/271-295
Biro rada Šavnik	040/266-400	040/266-401
Područna jedinica Berane	051/233-332	051/231-313
Biro rada Andrijevica	051/230-660	051/230-661
Biro rada Plav	051/255-061	051/055-060
Biro rada Rožaje	051/271-343	051/271-343
Područna jedinica Bijelo Polje	050/432-422	050/430-071
Biro rada Mojkovac	050/470-051	050/470-051
Biro rada Pljevlja	052/356-742	052/256-741
Biro rada Žabljak	052/360-031	052/360-030

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE CRNE GORE
EMPLOYMENT AGENCY OF MONTENEGRO

Bulevar revolucije br.5 81000 Podgorica, Crna Gora

Tel: +382 20 405-272 Fax: +382 20 243-982

www.zzzcg.org